

Katedra trestního práva

Posudek na diplomovou práci Bc. Heleny Hynkové „Sporné otázky nutné obrany v judikatuře“

Předložená diplomová práce obsahuje 65 stran textu a je přehledně členěna do úvodu, tří základních kapitol a závěru. Vnější úprava práce je velmi pěkná. Okruh použité literatury je s ohledem na obsahové zaměření práce, jejímž základem je soudní judikatura, přiměřený zvolenému tématu. Po formální stránce splňuje předložená diplomová práce všechny požadavky na ni kladené.

Diplomantka si za téma své práce zvolila problematiku sice tradiční, avšak současně poměrně náročnou, vyvolávající v teorii i v aplikační praxi časté diskuse. Jde proto o téma stále aktuální a jeho zpracování je určitě přínosné. Téma je přiměřeně náročné na zpracování pramenného materiálu a rovněž i na samotné zpracování, a to s ohledem na nutnost konfrontovat názory vyslovené v judikatuře v jejím vývoji, včetně souvztažnosti k názorům vysloveným doktrínou.

Po stručném úvodu, ve kterém diplomantka charakterizuje zaměření a cíl své práce, se nejprve zabývá místem nutné obrany v systému trestního práva. Poměrně netradičně a rozhodně záslužně je zde na tento institut nahlíženo rovněž z hlediska základních principů trestního práva.

Následující kapitola práce je věnována rozboru zákonných znaků nutné obrany. Diplomantka se zde, vycházející ze zpracované literatury, zaměřuje především na problematiku útoku (jeho povahy, bezprostřední hrozby a trvání) a na problematiku tzv. přiměřenosti, včetně otázky excesů. Kladně třeba hodnotit, že dobře postihla vývojové tendence v právní úpravě institutu nutné obrany, směřující k postupnému rozšiřování podmínek a mezí dovoleného jednání, kde mohl být vzat ohled i na úpravu z roku 1950. Zachycuje i sporné názory, které odborná literatura vyslovuje k některým otázkám (například: pojem způsobu útoku, pozitivní omyl o skutkových znacích nutné obrany a jeho právní posouzení), jakož i určité peripetie provázející rekonstrukci zkoumaného institutu v novém trestním zákoníku. Souhlasit třeba rovněž s výtkou, kterou diplomantka vznáší ohledně právní úpravy odpovídajícího institutu v přestupkovém zákoně.

Jádrem diplomové práce je kapitola čtvrtá, zabývající se některými spornými otázkami nutné obrany v judikatuře československých a českých soudů. Předně se znovu vrací ke vztahu nutné obrany dle trestního zákoníku a odpovídajícího institutu v přestupkovém zákoně a existující rozpor překlenuje analýzou rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ve věci 1 As 35/2008, které zde má zásadní význam. Dále ve své

práci věnuje pozornost kritice vnášení požadavku subsidiarity do jednání v nutné obrně, resp. zaměňování subsidiarity a proporcionality, se kterými se praxe opakovaně potýká, ačkoliv (a v tom třeba dát diplomantce zapravdu) s touto otázkou se judikatura již československých soudů úspěšně vypořádala. Záslužně je pozornost věnována rovněž otázce použití zbraně při obraně. Zde diplomantka uvádí i rozhodnutí NS ČR ve věci 7 Tdo 272/2006, kdy Nejvyšší soud řešil zajímavou situaci, kdy obránce z nedbalosti použil intenzivnější obranu, než sám zamýšlel. Řešení je nepochybně správné. Pozornost je věnována rovněž složité otázce významu zavinění při jednání v obraně, při kterém dojde k excesu, jakož i otázce možného poškození zdraví útočníka při obraně majetku. Zde diplomantka správně odkazuje na nálezný Ústavního soudu ČR ve věci II ÚS 317/01. V souvislosti s řešením otázky, zda lze omezit osobní svobodu (zadržen) osoby, která spáchala přestupek, která byla řešena rozhodnutím NSS ČR ve věci 1 As 34/2010, diplomantka správně upozorňuje, že oprávnění revizora nebo pracovníka ostrahy zadržet osobu by mělo být řešeno zákonem a ne dovozováno teleologickým výkladem. Konečně se diplomantka ve své práci zaměřila i na tradiční otázku automatických obranných zařízení a na její odraz v judikatuře.

V závěru své práce diplomantka zdůrazňuje pozitivní a progresivní význam judikatury pro interpretaci a aplikaci ustanovení o nutné obraně.

Celkově lze předloženou diplomovou práci hodnotit jako zdařilou. Diplomantka prokázala, že se do náležité hloubky seznámila se zkoumanou problematikou a jejím odrazem v judikatuře československých i českých soudů, a to včetně dosavadního literárního zpracování v odborných pracích. Kladně práce je pečlivost a svědomitost zpracování a snaha po vyjádření vlastního názoru. Místy se však práce opírá spíše o literární prameny, než o judikaturu. Předložená diplomová práce po formální i po obsahové stránce splňuje požadavky na ni kladené a je způsobitelným podkladem pro ústní obhajobu.

Při obhajobě své práce by diplomantka mohla vyjádřit svůj názor k otázce, nakolik je publikovaná judikatura závazná pro orgány činné v trestním řízení.

Předběžná klasifikace: velmi dobře

V Praze dne 28.4.2014

JUDr. Rudolf Vokoun, CSc.
vedoucí diplomové práce